

แรงบันดาลใจในการมีจิตสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

INSPIRATION OF PUBLIC MIND FOR SUSTAINABLE TOURISM

ชุลีวรรณ ปรานีธรรม

Chuleewan Praneetham

วิทยาลัยนานาชาติการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

International School of Tourism, Suratthani Rajabhat University

บทคัดย่อ

แรงบันดาลใจสามารถขับเคลื่อนการคิด และกระตุ้นการปฏิบัติให้เกิดพฤติกรรมเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะพฤติกรรมการณ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมขณะท่องเที่ยวมีส่วนสำคัญในการรักษาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ การมุ่งเน้นเพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการมีจิตสาธารณะเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมขณะท่องเที่ยวจึงนับเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนให้บุคคลมีจิตสำนึก ความตระหนัก เจตคติที่ดี และพฤติกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในการจัดการท่องเที่ยววันๆ ทุกภาคส่วนควรส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่บูรณาการกับกิจกรรมที่สร้างจิตสาธารณะเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรทางการท่องเที่ยว อีกทั้งคำนึงถึงการคงอยู่ของอัตลักษณ์ดั้งเดิมของชุมชนและท้องถิ่นมากกว่าการมุ่งเน้นที่ผลประโยชน์ด้านรายได้ อันจะนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: แรงบันดาลใจ จิตสาธารณะ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

Abstract

Inspiration can be a driven approach of thought and stimulate behavior to protect the environment. Especially, environmental friendly behavior while travelling plays an important role in preserving travel destinations. Focusing on building of inspiration in public mind for environmental conservation while travelling has become a major factor that can enhance human's public consciousness, good awareness and attitude towards the environment. All sectors should promote tourism activities with the integration of public consciousness activities for the environment and tourism resources conservation and focus on the retention of the persistent identity of local communities, rather than the advantage of income. These will lead to the sustainable tourism.

Keywords: Inspiration, Public Mind, Sustainable Tourism

บทนำ

ทรัพยากรการท่องเที่ยวจัดเป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญ การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่น่าการใช้ทรัพยากรเป็นอย่างมาก การรักษาความสมดุลของทรัพยากรการท่องเที่ยวจึงมีความสำคัญ พฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมขณะท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงการท่องเที่ยวที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม การมีจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะส่งผลให้มีการจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวที่เหมาะสมและช่วยรักษาสีเขียวให้คงไว้สำหรับคนรุ่นหลังอย่างยั่งยืน

การที่จะทำให้คนมีแรงบันดาลใจในการมีจิตสำนึกอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีพฤติกรรมในการจัดการและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนั้นต้องอาศัยแรงกระตุ้น โดยมีแรงบันดาลใจซึ่งเป็นพลังอำนาจในตนเองขับเคลื่อนการคิดและการกระทำใดๆ ที่พึงประสงค์เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้ตามที่ตนต้องการ มนุษย์ส่วนใหญ่พร้อมที่จะฝ่าฟันอุปสรรคทั้งหลายเพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จที่ต้องการไม่ว่าสิ่งที่ตนกระทำนั้นจะยากสักเพียงใด แม้จะต้องเสียสละบางสิ่งของตนเองไปบ้าง ก็พร้อมที่จะเสียสละได้เสมอ (Maksuriwong, 2010) แรงบันดาลใจในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนั้นเกิดขึ้นในใจของบุคคลเอง โดยอาจจะได้รับอิทธิพล หรือการกระตุ้นจากบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดี เหตุการณ์ที่ประทับใจ สิ่งแวดล้อมที่ประทับใจ และจากการรับสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการอ่านหนังสือ วารสาร สื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ การชมโทรทัศน์ การชมภาพยนตร์ และการท่องอินเทอร์เน็ต (Thiengkamol, 2011) การสร้างจิตสำนึกที่เกิดจากความต้องการภายในตนเอง และการกระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจในการมีจิตสำนึกเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในการท่องเที่ยวจึงอาจเป็นกุญแจที่สำคัญที่จะนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

แนวคิดแรงบันดาลใจ

แรงบันดาลใจ (Inspiration) มาจากภาษาละตินว่า

สปิราเร่ (Spirare) หมายถึง ลมหายใจ ซึ่งเป็นรากศัพท์ของคำว่า Spirit ที่แปลว่า จิตวิญญาณ คำว่า Inspire จึงแปลว่า การผ่านลมหายใจ หรือการผ่านจิตใจของคนหนึ่งเข้าไปในอีกคนหนึ่ง ลมหายใจหรือจิตใจที่ผ่านเข้าไปนี้จึงเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้รับนั้นดำเนินชีวิตได้ แรงบันดาลใจเกี่ยวข้องกับการที่บุคคลหนึ่งเกิดความรู้สึกประทับใจ เลื่อมใส ศรัทธาในคำพูด แง่คิด หรือการกระทำบางอย่างของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง จนกระทั่งสามารถกำกับทัศนคติและพฤติกรรมของตน และกลายเป็นพลัง หลักการ และตัวตน แรงบันดาลใจจึงน่าจะจัดเป็นแรงจูงใจ (Motivation) ที่ได้ผลมาอย่างหนึ่ง แต่ในตำราและแนวคิดทฤษฎีไม่ได้กล่าวถึงการสร้างแรงจูงใจ ด้วยการสร้างแรงบันดาลใจ (Samutachak, 2009) แรงบันดาลใจเป็นจุดเริ่มต้นของความปรารถนาพิเศษจำเพาะ ซึ่งอยู่เหนือกว่าความปรารถนาพื้นฐานโดยทั่วไป เพราะแรงบันดาลใจไม่อาจเกิดขึ้นได้บ่อยๆ แต่จะต้องมีจังหวะและสิ่งที่บุคคลเห็นว่าพิเศษจนก่อให้เกิดเจตจำนงอันแน่วแน่ ซึ่งแอบแฝงไว้ด้วยนัยพิเศษ มิใช่เป็นนัยทั่วไป ความปรารถนาพื้นฐานทั่วไปนั้นเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวันตลอดเวลา หรืออาจจะเรียกว่าเกิดขึ้นได้ง่าย แต่สำหรับความปรารถนาพิเศษจำเพาะหรือแรงบันดาลใจแล้วนับเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ยากกว่า เพราะต้องใช้ศักยภาพและความพยายามอันมหาศาลกว่าที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จดังกล่าวได้ (Anacamee, 2009)

โดยทั่วไปสังคมไทยรับรู้และใช้คำว่า “แรงบันดาลใจ” ในความหมายที่เป็นทางบวกทั้งสิ้น แรงบันดาลใจแตกต่างจากแรงจูงใจที่การกระทำหรือการประพฤติปฏิบัติที่เกิดจากความต้องการภายในตนเอง แรงบันดาลใจไม่ต้องการใช้แรงขับที่เป็นรางวัล หรือคำชมเชย หรือการได้รับการยกย่อง หรือเกียรติยศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แรงบันดาลใจในการมีจิตสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จึงแตกต่างจากแรงจูงใจที่มีแรงขับเป็นรางวัล หรือคำชมเชย หรือการได้รับการยกย่อง หรือเกียรติยศ (Thiengkamol, 2011)

แนวคิดจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะหรือจิตสำนึกสาธารณะ (Public Mind) เป็นจิตสำนึกด้านหนึ่งของแต่ละบุคคล โดยจิตสำนึกประกอบด้วย 1) จิตสำนึกที่เกี่ยวกับตนเอง (Self Consciousness) เป็นจิตสำนึกเพื่อพัฒนาตนเอง ทำให้ตนเองเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น 2) จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น (Others Oriented Consciousness) เป็นจิตสำนึกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของคนในสังคมหนึ่ง กลุ่มชนหนึ่ง 3) จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม หรือจิตสำนึกสาธารณะ (Social or Public Consciousness) เป็นจิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน

จิตสาธารณะจึงเป็นความตระหนักของบุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้เกิดความรู้สึกปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคม ต้องการเข้าไปแก้วิกฤตการณ์ โดยรับรู้ถึงสิทธิควบคู่ไปกับหน้าที่และความรับผิดชอบสำนึกถึงพลังของตนเองสามารถร่วมแก้ไขปัญหได้ และลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ โดยการเรียนรู้และแก้ไขปัญหา ร่วมกับกับคนในสังคม (Vongmonta, 2012) ไม่คิดเห็นแก่ตัว พร้อมที่จะเสียสละและอุทิศตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ช่วยเหลือผู้ที่ตกทุกข์ได้ยากตามสมควรโดยไม่ทำให้ตนเองและครอบครัวเดือดร้อน อีกทั้งปรารถนาที่จะช่วยเหลือและช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคมด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน (Suwanthunma, Pinpradit & Kuroda, 2014)

อาจกล่าวได้ว่า จิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะสำคัญของการเป็นพลเมืองดี ที่มองโลกในแง่ดีบนพื้นฐานของความเป็นจริง โดยจิตสำนึกสาธารณะนำไปสู่กระบวนการคิดและการปฏิบัติในระดับบุคคลไปสู่สาธารณะ เอาใจใส่และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ต้องการที่จะทำประโยชน์มากกว่าที่จะรับผลประโยชน์จากสาธารณะ

การที่คนมาอยู่ร่วมกันเป็นสังคมย่อมต้องมีความสัมพันธ์ในรูปแบบพึ่งพาอาศัยกัน คนในสังคมมีบทบาท

และหน้าที่แตกต่างกันไป ถ้าคนในสังคมขาดจิตสำนึกสาธารณะนอกจากจะเกิดผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว และองค์กรแล้ว การขาดจิตสำนึกสาธารณะยังมีผลกระทบต่อชุมชนระดับประเทศและระดับโลกด้วย ดังนั้น หากทุกคนในสังคมมีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบ เคารพสิทธิของผู้อื่น หลีกเลี่ยงการทำให้เกิดความเสียหาย มีส่วนร่วมในการดูแล ต้องการเข้าไปแก้วิกฤตการณ์และมีจิตสาธารณะต่อสิ่งแวดล้อม สังคมก็มีความสุข ไม่มีปัญหาทางสังคม และจะช่วยให้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมลดลงได้ (Tumpracha, 2013)

การที่จะทำให้คนมีแรงบันดาลใจในการมีจิตสาธารณะเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมในการจัดการและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนั้น ต้องอาศัยแรงกระตุ้นและการประชาสัมพันธ์ การให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ ต้องสร้างจิตสำนึกที่เกิดจากความต้องการภายในตนเองในการร่วมมือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสมและยั่งยืน (Praneetham & Leekancha, 2015)

แนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) มีหลักการที่สอดคล้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) เป็นกระแสความคิดหลักของโลกในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา จากการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา หรือ Earth Summit ในปี ค.ศ. 1992 ณ กรุงริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล เป็นจุดเริ่มต้นของการตระหนักถึงความสำคัญของความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยคณะกรรมการโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (World Commission on Environment and Development) กล่าวว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืนคือ “การพัฒนาที่ตอบสนองต่อความจำเป็นของคนรุ่นปัจจุบัน โดยยังคงศักยภาพเพื่อสนองต่อความต้องการของคนรุ่นต่อไป” การพัฒนาอย่างยั่งยืนคำนึงถึงปัจจัยหลัก

3 ประการคือ การรักษาสมดุลของระบบนิเวศ ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และความมั่นคงของสังคม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสวัสดิการสังคมของมนุษย์ (Sinthipong, 2015) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ของไทย (พ.ศ. 2555-2559) เน้นการสร้างภูมิคุ้มกันในมิติต่างๆ โดยใช้แนวคิดและทิศทางการพัฒนาประเทศสู่ความยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 โดยพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้เป็นพลเมืองดีของสังคม เสริมสร้างระบบธรรมาภิบาลและความสมานฉันท์ในทุกภาคส่วนและทุกระดับ มีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน มุ่งสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขและเป็นธรรม มีจิตสาธารณะและกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชนและสังคม (Office of the National Economics and Social Development Board, 2011)

แนวความคิดการพัฒนายั่งยืนได้ถูกเปลี่ยนถ่ายเข้าสู่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบผสมผสานกับสิ่งแวดล้อมได้รับความสนใจและมีการอธิบายอย่างกว้างขวาง การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมุ่งให้เกิดความสมดุลทั้งด้านนิเวศ เศรษฐกิจ และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้ที่เป็นเจ้าของท้องถิ่น อาศัยกลไกสำคัญคือ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน (Thongsamak, Jitpakdee & Aujirapongpan, 2013; Putjorn et al., 2013; Kosol & Suttawet, 2014; Saarinen, 2014)

Chittangwattana & Srikhampha (2014) กล่าวว่า ลักษณะของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรประกอบด้วย ลักษณะที่สำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1. เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภท ทั้งแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติและวัฒนธรรม
2. เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว
3. เป็นการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อทรัพยากร

การท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว

4. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสเรียนรู้ และได้รับประสบการณ์เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและวัฒนธรรม

5. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ผลตอบแทนแก่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

6. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ผลประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น และคืนผลประโยชน์กลับสู่ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น

ดังนั้น การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจึงควรมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. การท่องเที่ยวที่มีความต่อเนื่อง (Continuity) หมายถึง ความต่อเนื่องของทรัพยากรธรรมชาติ และความต่อเนื่องของวัฒนธรรม ซึ่งจัดเป็นทรัพยากรหลักในการท่องเที่ยว และสามารถมอบประสบการณ์นันทนาการที่ดีให้แก่นักท่องเที่ยว

2. การคำนึงถึงคุณภาพการท่องเที่ยว (Quality) หมายถึง การเน้นคุณภาพของสามส่วนหลักคือ คุณภาพของสิ่งแวดล้อม คุณภาพของประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวได้รับ และคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

3. การท่องเที่ยวที่มีความสมดุล (Balance) หมายถึง ความสมดุลระหว่างความต้องการอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว ความต้องการของชุมชนท้องถิ่นและขีดความสามารถของทรัพยากร

สำหรับหลักการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ประกอบด้วยหลักการที่สำคัญ 10 ประการ (Chittangwattana & Srikhampha, 2014) ได้แก่

1. การอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างพอติ (Using Resource Sustainable) ต้องมีวิธีการจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เดิม ทั้งมรดกทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมอย่างเพียงพอหรือใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรให้คงความเป็นเอกลักษณ์อย่างดั้งเดิมไว้ให้มากที่สุด

2. การลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นและการลดของเสีย (Reducing Over-consump-

tion and Waste) ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันวางแผนการจัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ หรือจัดหาทรัพยากรอื่นที่มีคุณสมบัติและมีคุณภาพเหมือนกันใช้ทดแทนกันได้ เพื่อลดการใช้ทรัพยากรที่หายาก

3. การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม (Maintaining Diversity) วางแผนขยายรากฐานการท่องเที่ยว โดยการรักษาและส่งเสริมให้มีความหลากหลายเพิ่มขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิม

4. การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว (Integrating Tourism into Planning) เข้ากับกรอบแผนกลยุทธ์การพัฒนาแห่งชาติ การพัฒนาท้องถิ่น และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

5. การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมในท้องถิ่น (Supporting Local Economy) การท่องเที่ยวขยายฐานเศรษฐกิจในท้องถิ่น ต้องประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยสรรหาความโดดเด่นของทรัพยากรในท้องถิ่นนำไปประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการขายเพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเที่ยวให้มากขึ้น เป็นการสร้างรายได้กระจายสู่ประชากรที่ประกอบการในท้องถิ่น

6. เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น (Involving Local Communities) ในด้านการจัดการผลตอบแทนของประชาชน และสิ่งแวดล้อมเพื่อช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและการจัดการการท่องเที่ยว โดยร่วมทำงานกับท้องถิ่นแบบเป็นองค์กรรวม ประสานเครือข่ายระหว่างองค์กรและท้องถิ่น เพื่อยกระดับคุณภาพของการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

7. การประสานความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการประชาชนท้องถิ่น องค์กร หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่และสถาบันที่เกี่ยวข้อง (Consulting Stakeholders and the Public) ร่วมประชุมหารือทั้งการเพิ่ม

ศักยภาพให้กับแหล่งท่องเที่ยว การประเมินผลกระทบการท่องเที่ยว การแก้ไขปัญหาที่เกิดจากผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการตลาด โดยจัดการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอเพื่อร่วมปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน ลดข้อขัดแย้งและร่วมแก้ไขปัญหา

8. การฝึกอบรมบุคลากร (Training Staff) โดยสอดแทรกแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการพัฒนาแบบยั่งยืน แก่บุคลากรท้องถิ่นทุกๆ ระดับ เพื่อยกระดับการบริการการท่องเที่ยว

9. การจัดเตรียมข้อมูล คู่มือในการบริการข่าวสารการท่องเที่ยว (Marketing Tourism Responsibly) ข้อมูลข่าวสารที่สื่อให้กับนักท่องเที่ยว อาจจัดทำในรูปแบบสื่อที่สนูปกรณ์รูปแบบต่างๆ เช่น คู่มือการท่องเที่ยว คู่มือการตลาดการท่องเที่ยวในรูปแบบเอกสาร แผ่นพับ หนังสือคู่มือ วิดีโอ แผ่นซีดีรอม เป็นต้น โดยมุ่งสร้างความเข้าใจในการเคารพต่อธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งเป็นการช่วยยกระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

10. การวิจัย ติดตามผล ตรวจสอบ และประเมินผล (Undertaking Research) อย่างสม่ำเสมอ เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพในการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เพื่อนำไปสู่แนวทางในการปรับปรุงและแก้ไขการจัดการการบริการอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย สร้างความประทับใจและความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว

การเกิดแรงบันดาลใจในการมีจิตสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวต้องอาศัยความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน เพราะต่างมีบทบาทและหน้าที่ที่ต่างกัน เน้นให้เกิดความเชื่อมโยงเกื้อกูลกัน อย่างสมดุลเป็นระบบสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ต้องคำนึงถึงประโยชน์และผลกระทบต่อวิถีชีวิตของ

ชุมชน คำนี้ถึงทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสภาพแวดล้อมของชุมชนทั้งในปัจจุบันและอนาคตเป็นสำคัญ การรับผิดชอบในแง่ของความยั่งยืนนับเป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

จากผลการศึกษาวิจัยของนักวิจัยหลายท่าน พบว่า สิ่งเร้า หรือสิ่งที่มากระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจในการมีจิตสาธารณะการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้แก่ แรงบันดาลใจที่เกิดจากบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดี แรงบันดาลใจที่เกิดจากเหตุการณ์ที่ประสบพบเห็นเอง แรงบันดาลใจที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมที่ประสบพบเห็นเอง และแรงบันดาลใจที่เกิดจากรับรู้ผ่านสื่อต่างๆ (Tumpracha, 2013; Thiengkamol, 2011; Praneetham & Leekancha, 2015) ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. แรงบันดาลใจในการมีจิตสาธารณะที่เกิดจากบุคคลที่เป็นแบบอย่าง หรือบุคคลต้นแบบ (Role Model or Prototype) ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลธรรมดาทั่วไป หรือบุคคลที่มีชื่อเสียงได้แสดงความคิดเห็น หรือแสดงการกระทำจนทำให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งเกิดความรู้สึกประทับใจจนเกิดความรู้สึกขึ้นภายในและเกิดความต้องการกระทำ หรือประพฤติปฏิบัติตามที่บุคคลที่เป็นแบบอย่าง หรือบุคคลต้นแบบได้สอน หรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยมีความมุ่งมั่นต้องการให้บรรลุผลที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง ชุมชน สังคม ประเทศชาติ หรือสังคมโลกโดยรวม

2. แรงบันดาลใจในการมีจิตสาธารณะที่เกิดจากเหตุการณ์ที่ประสบพบเห็นเอง หรือเหตุการณ์ที่มีผู้อื่นบอกเล่า (Event) การเกิดแรงบันดาลใจแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจนเกิดแรงบันดาลใจในการมีจิตสาธารณะนี้เป็นการประสบกับเหตุการณ์ที่ประทับใจซึ่งด้วยตนเอง หรือโดยการบอกเล่าของบุคคลอื่นก็ได้ เมื่อเกิดความประทับใจซึ่งขึ้นในใจจะทำให้บุคคลดังกล่าวเกิดความมุ่งมั่นต้องการที่จะกระทำ หรือประพฤติปฏิบัติตามความประทับใจที่ตนได้รับรู้ จนกระทั่งมีความมุ่งมั่นต้องการกระทำให้บรรลุผลที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง ชุมชน สังคม ประเทศชาติ หรือสังคมโลกโดยรวม

3. แรงบันดาลใจในการมีจิตสาธารณะที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมที่ประสบพบเห็นเอง (Environment) การเกิดแรงบันดาลใจแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจนเกิดแรงบันดาลใจในการมีจิตสาธารณะนี้เป็นการประสบพบเห็นสิ่งแวดล้อมที่งดงาม สดชื่นทำให้เกิดความรู้สึกเป็นสุขที่ได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมดังกล่าวจนเกิดความรู้สึกประทับใจซึ่งเห็นความสำคัญของการที่ต้องอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมดังกล่าวให้คงไว้เพื่อตนเอง ลูกหลาน บุคคลอื่น ทำให้เกิดพลังอำนาจในใจที่เป็นแรงบันดาลใจจนเกิดความมุ่งมั่นต้องการที่จะกระทำ หรือประพฤติปฏิบัติตามความประทับใจที่ตนได้รับรู้จนกระทั่งมีความมุ่งมั่นต้องการกระทำให้บรรลุผลที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง ชุมชน สังคม ประเทศชาติ หรือสังคมโลกโดยรวม

4. แรงบันดาลใจในการมีจิตสาธารณะที่เกิดจากรับรู้ผ่านสื่อต่างๆ (Various Media) เช่น หนังสือประเภทต่างๆ วารสาร นิตยสาร วิทย์ โลกทัศน์ อินเทอร์เน็ต หอกระจายข่าว และสื่ออื่นๆ จนเกิดความรู้สึกประทับใจซึ่งในเนื้อหาสาระที่น่าเสนอผ่านสื่อต่างๆ ดังกล่าวทำให้เกิดแรงบันดาลใจแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจนเกิดแรงบันดาลใจในการมีจิตสาธารณะนี้ และเกิดความรู้สึกประทับใจซึ่งเห็นความสำคัญของเนื้อหาสาระดังกล่าวโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้คงไว้เพื่อประโยชน์ของตนเอง ลูกหลาน และบุคคลอื่น ทำให้เกิดพลังอำนาจในใจที่เป็นแรงบันดาลใจจนเกิดความมุ่งมั่นต้องการที่จะกระทำ หรือประพฤติปฏิบัติตามความประทับใจที่ตนได้รับรู้ จนกระทั่งมีความมุ่งมั่นต้องการกระทำให้บรรลุผลที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง ชุมชน สังคม ประเทศชาติ หรือสังคมโลกโดยรวม

กรณีศึกษา แรงบันดาลใจในการมีจิตสาธารณะขณะท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1. Sommit, Boonpaisarnsatit & Saetiao (2014) ได้ทำการศึกษา เรื่อง “การท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์กับโอกาสของกิจการเพื่อสังคมในเขตภาคเหนือตอนบน” ผลจากการศึกษาพบว่า สถานการณ์การท่องเที่ยวเชิง

บำเพ็ญประโยชน์ในภาคเหนือตอนบนมีแนวโน้มที่ตีมาก พบผู้จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในจังหวัดเชียงใหม่มากที่สุด รองลงมาคือ เชียงรายและแม่ฮ่องสอน โดยผู้จัดนำอาสาสมัครจากต่างประเทศเข้ามาบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ในประเทศไทยที่ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคม ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และกลุ่มผู้สูงอายุในยุโรป นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เดินทางท่องเที่ยวผ่านการเป็นอาสาสมัคร ยินดีเสียสละทรัพยากรของตนเพื่อช่วยเหลือสังคมและผู้ยากไร้ในสังคม ช่วยฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม หรือชุมชนที่ต้องการในขณะเดินทางท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมที่เน้นคุณค่าในชุมชน และสร้างประโยชน์ต่อชุมชน เช่น การดูแลผู้สูงอายุ เด็ก และผู้สูงอายุ สอนภาษาและอาชีพ ปลูกป่า เก็บขยะ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และท่องเที่ยวในชุมชน เป็นต้น

อาจกล่าวได้ว่า นักท่องเที่ยวและผู้จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ ถือเป็นบุคคลที่เป็นแบบอย่าง หรือบุคคลต้นแบบ (Role Model or Prototype) ในการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงประโยชน์ทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมมากกว่าการคำนึงถึงความสุขความเพลิดเพลินที่ได้รับจากการท่องเที่ยวและผลกำไรเพียงอย่างเดียว ทำให้ผู้ที่ได้พบเห็นเกิดความซาบซึ้งและความประทับใจจนเกิดเป็นแรงบันดาลใจที่จะประพฤติตาม

2. Pongsakornrunsilp (2014) ได้ทำการศึกษา เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา บ้านโคกไคร จังหวัดพังงา” ผลจากการศึกษาพบว่า กลุ่มการท่องเที่ยวชุมชนบ้านโคกไครมีการจัดการการท่องเที่ยวแบบเครือข่าย โดยการรวมกลุ่มเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดพังงาทั้งหมด 11 เครือข่าย มุ่งที่จะใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการรักษาทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนและการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน มากกว่าการมุ่งเน้นที่ผลประโยชน์ด้านรายได้ โดยผู้นำชุมชนเปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

การท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม มีการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละครั้งไม่ให้มากเกินไปจนเกินไปที่จะสามารถรองรับได้ มีบริการโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น การล่องเรือคายัค การพักโฮมสเตย์ การชมป่าชายเลน และการเดินทางไปหาดทรายร้อน เป็นต้น กลุ่มการท่องเที่ยวชุมชนบ้านโคกไครสนับสนุนและเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย มีคุณค่า และคุณภาพอย่างแท้จริง

กรณีศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับธรรมชาติ และมีประสบการณ์ที่ประทับใจจากเหตุการณ์ที่พบด้วยตนเอง หรือจากเหตุการณ์ที่มีผู้อื่นบอกเล่า (Event) จะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดแรงบันดาลใจ และจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การท่องเที่ยว อีกทั้งเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางมาท่องเที่ยว

3. Putjorn et al. (2013) ได้ทำการศึกษา เรื่อง “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาชุมชนสลักคอก จังหวัดตราด” ผลจากการศึกษาพบว่า ชุมชนสลักคอกมีชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยว และได้จัดการท่องเที่ยวมาเป็นระยะเวลากว่า 8 ปีแล้ว มีทรัพยากรการท่องเที่ยว ได้แก่ อ่าวสลักคอก วิถีชีวิตชาวประมง ป่าชายเลน และแหล่งประวัติศาสตร์สำคัญ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่จัดโดยชุมชนสลักคอก ได้แก่ กิจกรรมพายเรือคายัค และนั่งเรือมาด พร้อมรับประทานอาหารค่ำ โดยรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน ดำเนินด้วยการมีแนวคิดการอนุรักษ์ การมีส่วนร่วม และการพึ่งตนเอง ด้วยการขับเคลื่อนของผู้นำชุมชนและสมาชิกชมรมซึ่งเป็นคนในชุมชนเกือบทั้งหมดบนฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ชุมชนมีอยู่ มีหน่วยงานภายนอกเข้ามาสนับสนุนงบประมาณและโครงการต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ชุมชนมีเป้าหมายเพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ของชุมชน และเพื่อสร้างรายได้เสริมแก่สมาชิกชมรม นักวิจัยร่วมกับคณะกรรมการบริหารชมรม ได้ดำเนินงาน พัฒนาการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 7 กิจกรรม ได้แก่ 1) การพัฒนาการบริหารจัดการชมรม 2) การทดลองจัดการที่พักในชุมชน 3) การกระตุ้นจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่คนในชุมชน 4) การเปิดโลกทัศน์การเรียนรู้การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 5) การเรียนรู้เท่าทันสภาพอากาศ 6) การผลิตพลังงานทดแทนในชุมชน และ 7) การอาสาช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม

กรณีศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า แรงบันดาลใจในการมีจิตสาธารณะที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมที่ประสบพบเห็นเอง (Environment) การพึ่งตนเองของชุมชน การมีส่วนร่วมในการดำเนินการท่องเที่ยวของคนในชุมชน และการพัฒนาชุมชนโดยยังคงวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนไว้ ทำให้คนในชุมชนเกิดความรู้สึกเป็นสุข เกิดความประทับใจที่ได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่งดงาม และเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม พื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรมของชุมชนให้คงไว้ได้อย่างยั่งยืน

4. Praththajariya (2009) ได้ทำการศึกษา เรื่อง “การออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ของสถานตากอากาศบางปูเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน” ผลจากการศึกษาพบว่า การสื่อความหมายครั้งนี้เป็นเรื่องราวทางวิทยาศาสตร์ ธรรมชาติของป่าชายเลน และประวัติศาสตร์สมัยสงครามโลกครั้งที่สอง โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เพื่อเป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนได้มีประสบการณ์เรียนรู้ และเข้าใจในมรดกและวัฒนธรรมที่หลากหลายของชุมชน สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม เพื่อคงไว้ซึ่งความยั่งยืนของเอกลักษณ์สถานตากอากาศบางปูที่มีป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ มีแหล่งเรียนรู้เชิงนิเวศมีกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่ประทับใจ และมีการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวที่

ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม

อาจกล่าวได้ว่า การรับรู้เรื่องราวต่างๆ เช่น เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม ประเพณี หรือการท่องเที่ยวที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต หนังสือ วารสาร และสื่ออื่นๆ จนเกิดความรู้สึกระทึกใจซาบซึ้งในเนื้อหาสาระที่นำเสนอผ่านสื่ออื่นๆ สามารถทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการมีจิตสาธารณะที่เกิดจากรับรู้ผ่านสื่อต่างๆ (Various Media) นำไปสู่การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้

จากกรณีศึกษาข้างต้นพบว่า การท่องเที่ยวในปัจจุบันไม่ได้มุ่งเน้นเพื่อการพักผ่อนและความเพลิดเพลินเพียงอย่างเดียว แต่นักท่องเที่ยวและผู้จัดการท่องเที่ยวได้ให้ความสำคัญกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น อีกทั้งคำนึงถึงผลกระทบของการท่องเที่ยวที่อาจเกิดขึ้นต่อสถานที่ท่องเที่ยวชุมชน และวัฒนธรรมท้องถิ่นมากยิ่งขึ้นด้วย กิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การเดินทางท่องเที่ยวสู่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ กิจกรรมการเดินป่า ชมนก การดำน้ำดูปะการัง การท่องเที่ยวชายหาด ล่องเรือ การศึกษาธรรมชาติ และการท่องเที่ยวในชุมชน ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวดังกล่าว เน้นกิจกรรมที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก หากนักท่องเที่ยวผู้จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวและคนในชุมชนขาดจิตสำนึกและความตระหนักที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม อาจส่งผลให้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมเร็วขึ้น ดังนั้นทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงควรมีการส่งเสริมการสร้างแรงบันดาลใจในการมีจิตสาธารณะที่เกิดจากบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดี เหตุการณ์ที่ประทับใจ ความประทับใจในสิ่งแวดล้อม และการได้รับข้อมูลจากสื่อ เพื่อให้คนมีความตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติทางการท่องเที่ยว หลีกเลี่ยงการทำให้เกิดความเสียหายและผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

อันจะส่งผลให้การท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติในประเทศมีความยั่งยืนสืบไป

บทสรุป

แรงบันดาลใจถือเป็นตัวขับเคลื่อนทางความคิด และการกระทำที่สำคัญอย่างหนึ่งในการมีจิตสาธารณะ ต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ถ้าบุคคลมีแรงบันดาลใจในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเขาจะมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเพื่อดูแล รักษา และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วย การที่จะทำให้คนมีแรงบันดาลใจและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนั้น ต้องอาศัยสิ่งที่จะช่วยกระตุ้นและสนับสนุนคือ บุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดี เหตุการณ์ที่น่าประทับใจ สิ่งแวดล้อมที่น่าประทับใจ และการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อ ดังนั้นหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ ควรเร่งส่งเสริมการสร้างแรงบันดาลใจในการมีจิตสาธารณะ เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สนับสนุนการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวและชุมชนมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อมได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ปัจจุบันการรับรู้ข้อมูลและข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น ดังนั้น ภาครัฐจึงควรเน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ผสมผสานการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมผ่านสื่อต่างๆ โดยให้บุคคลที่สำคัญและเป็นที่รู้จักของประชาชน และนักท่องเที่ยวเข้าร่วมทำกิจกรรมในการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นบุคคลต้นแบบ หรือเป็นแบบอย่างที่ดีในการท่องเที่ยว กระตุ้นการมีส่วนร่วม

ในการรักษาสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว ให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่มีคุณภาพ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวอีกด้วย

การกำหนดทิศทาง การวางนโยบาย และการส่งเสริมการตลาด เพื่อการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและเป็นรูปธรรมนั้น ภาครัฐต้องเข้ามากำกับและดูแลอย่างจริงจัง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและทุกภาคส่วน ผู้ประกอบการและชุมชนควรคำนึงถึงศักยภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เน้นการจัดการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงความยั่งยืนของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว และการคงอยู่ของอัตลักษณ์ดั้งเดิมของชุมชนและท้องถิ่น มากกว่าการมุ่งเน้นที่ผลประโยชน์ด้านรายได้

ผู้ประกอบการและชุมชนควรให้ความสำคัญในการจัดการท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย บูรณาการกิจกรรมการท่องเที่ยวกับกิจกรรมที่สร้างจิตสาธารณะเพื่อการอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เช่น การจัดกิจกรรมดำน้ำชมปะการังน้ำตื้น โดยให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสช่วยดำน้ำเก็บขยะ และปลูกปะการัง หรือกิจกรรมเดินทางท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ศึกษาธรรมชาติ โดยให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมปลูกป่า หรือเก็บขยะเป็นต้น ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวจะทำให้ให้นักท่องเที่ยวได้รับความเพลิดเพลิน และมีความรู้สึกร่วมในการช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกิดความประทับใจ รู้สึกภาคภูมิใจที่ได้ทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ การท่องเที่ยวเชิงจิตสาธารณะ และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ให้เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง เป็นการสร้างรายได้ให้แก่ประเทศ และกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชน

References

- Anacamee, S. S. (2009). *Creativeness Power of an Inspiration*. Bangkok: Siamese Publishing House. [in Thai]
- Chittangwattana, B. & Srikhampha, P. (2014). *Sustainable Tourism Development* (2nd ed.). Nonthaburi: Thammasan. [in Thai]
- Kosol, O. & Suttawet, C. (2014). Sustainable Tourism Management for Supporting ASEAN Economics Community. *Journal of Politics and Governance*, 4(1), 200-232. [in Thai]
- Maksuriwong, P. (2010). *Inspiration*. Retrieved August 10, 2015, from <http://pattamarot.blogspot.com/2010/11/inspiration.html> [in Thai]
- Office of the National Economics and Social Development Board. (2011). *The National Economic and Social Development Plan No. 11 (2012-2016)*. Retrieved March 25, 2016, from <http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p11/plan11.pdf> [in Thai]
- Pongsakornrunsilp, P. (2014). The Management of Sustainable Community-Based Tourism: The Case of Ban Kokekrai, Phang Nga Province. *Veridian E-Journal*, 7(3), 650-665. [in Thai]
- Praneetham, C. & Leekancha, I. (2015). Inspiration and Consumption Behavior of Consumers for Enhanced Food Security Management. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 6(6), 453-459.
- Pratthajariya, K. (2009). *The Design of English Materials to Communicate the Identity of Bang Poo Seaside Resort for Sustainable Tourism*. Humanities and Social Sciences, Suansunandha Rajabhat University. [in Thai]
- Putjorn, T., Veranavin, L., Kheovichai, K. & Unaromlert, T. (2013). Participatory Action Research in Community-based Tourism Management for Sustainable Community Development at Salakkhok, Trat Province. *Journal of Liberal Arts, Prince of Songkla University*, 5(2), 102-117. [in Thai]
- Saarinen, J. (2014). Critical Sustainability: Setting the Limits to Growth and Responsibility in Tourism. *Sustainability*, 6, 1-17.
- Samutachak, B. (2009). *Inspiration: Power of Breath*. Retrieved August 15, 2015, from http://www.dpu.ac.th/laic/upload/content/file/article_instructor/ta57/14_79_2552.pdf [in Thai]
- Sinthipong, U. (2015). Local Community and the Participation in the Management of Natural Resources for Sustainable Use. *Executive Journal*, 35(1), 104-113. [in Thai]
- Sommit, K., Boonpaisarnsatit, N. & Saetiao, S. (2014). Volunteer Tourism and Opportunities for Social Enterprises in the Upper Northern Thailand. *Panyapiwat Journal*, 6(1), 33-44. [in Thai]
- Suwanthunma, K., Pinpradit, N. & Kuroda, A. (2014). The Development of Public Mind Instructional Model Based on the Contemplative Education and Social Cognitive Theory for Elementary Students. *Journal of Education Graduate Studies Research*, 8(1), 37-45. [in Thai]

- Thiengkamol, N. (2011). Development of Model of Environmental Education and Inspiration of Public Consciousness Influencing to Global Warming Alleviation. *European Journal of Social Sciences*, 25(4), 506-514.
- Thiengkamol, N. (2011). *Environment and Development Book 1*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. [in Thai]
- Thongsamak, J., Jitpakdee, R. & Aujirapongpan, S. (2013). Creative Tourism: Trends of Sustainable Tourism Development. *Journal of Thai Hospitality and Tourism*, 8(2), 91-104. [in Thai]
- Tumpracha, K. (2013). *Development of A Food Security Management Model through an Environmental Education*. Doctor of Philosophy Program of Environmental Education, Mahasarakham University. [in Thai]
- Vongmonta, A. (2012). Factors Affecting Public - Mindedness of Prince of Songkla University Students. *Journal of Education, Prince of Songkla University, Pattani Campus*, 23(1), 60-79. [in Thai]

Name and Surname: Chuleewan Praneetham

Highest Education: Doctoral of Philosophy in Environmental Education, Mahasarakham University

University or Agency: Suratthani Rajabhat University

Field of Expertise: Environmental Education, Tourism

Address: 272 Moo 9, Khun Talae, Mueang, Surat Thani 84100